

Megoldás. Először megmutatjuk, hogy az $x^3 - 2$ polinomnak nincs sem első-, sem pedig másodfokú osztója a racionális együtthatós polinomok között. Ha ugyanis lenne ilyen, akkor $x^3 - 2$ egy első- és egy másodfokú racionális együtthatós polinom szorzata lenne. Az elsőfokú $ax + b$ osztónak a $\frac{-b}{a}$ racionális szám gyöke, ami így gyöke lenne az $x^3 - 2$ polinomnak is. Azonban egy racionális $\frac{K}{N}$ szám (ahol K és N egymáshoz relatív prím egészek) köbe sosem 2, hiszen $K^3 = 2N^3$ esetén a 2 kitevője a bal oldalon (K^3 prímtényező felbontásában) osztható 3-mal, a jobb oldalon pedig nem, ami lehetetlen.

Másodjára azt igazoljuk, hogy α, β, γ racionális számokkal $\alpha + \beta\sqrt[3]{2} + \gamma\sqrt[3]{4} = 0$ csak $\alpha = \beta = \gamma = 0$ esetén állhat fenn. Ekkor $\sqrt[3]{2}$ gyöke – az $x^3 - 2$ polinomon kívül – a (legfeljebb másodfokú) $\alpha + \beta x + \gamma x^2$ polinomnak; ekkor gyöke e két polinom legnagyobb közös osztójának, $d(x)$ -nek is. Az elsőként igazolt tulajdonság miatt $d(x)$ csak harmadfokú vagy konstans polinom lehet. Ha $d(x)$ harmadfokú, akkor csak úgy lehet egy legfeljebb másodfokú polinomnak az osztója, ha az nulla, vagyis $\alpha = \beta = \gamma = 0$. Ha pedig $d(x)$ konstans, akkor – mivel van gyöke – csak a nulla polinom lehet, ami viszont nem osztója $x^3 - 2$ -nek; ez az eset tehát nem következhet be.

A feladat állításának bizonyításához végezzük el az $(a + b\sqrt[3]{2} + c\sqrt[3]{4})^3$ hatványozást az $(x + y)^3 = x^3 + y^3 + 3xy(x + y)$ azonosság ismételt alkalmazásával:

$$\begin{aligned} (a + b\sqrt[3]{2} + c\sqrt[3]{4})^3 &= (a + b\sqrt[3]{2})^3 + 4c^3 + 3(a + b\sqrt[3]{2})c\sqrt[3]{4}(a + b\sqrt[3]{2} + c\sqrt[3]{4}) = \\ &= (a^3 + 2b^3 + 3ab\sqrt[3]{2}(a + b\sqrt[3]{2})) + 4c^3 + \\ &\quad + 3c\sqrt[3]{4}(a^2 + b^2\sqrt[3]{4} + 2ab\sqrt[3]{2} + ac\sqrt[3]{4} + 2bc) = \\ &= (a^3 + 2b^3 + 4c^3 + 12abc) + (3a^2b + 6b^2c + 6ac^2)\sqrt[3]{2} + (3ab^2 + 3a^2c + 6bc^2)\sqrt[3]{4}. \end{aligned}$$

A másodjára bizonyított állítás szerint a kapott szám csak úgy lehet racionális, ha $3a^2b + 6b^2c + 6ac^2 = 0$, és $3ab^2 + 3a^2c + 6bc^2 = 0$. Adjuk hozzá az első egyenlőség b -szereséhez a második $(-a)$ -szorosát:

$$0 = (3a^2b + 6b^2c + 6ac^2)b - (3ab^2 + 3a^2c + 6bc^2)a = 3c(2b^3 - a^3).$$

A megoldás elején beláttuk, hogy a második tényező csak akkor nulla, ha a és b is az, különben pedig $c = 0$, amiből például az előbbi első egyenlet révén $ab = 0$ következik; tehát ekkor is az a, b, c számok közül legalább kettő nulla.

Megjegyzések. 1. A megoldás fontos részét képező egyértelmű előállíthatóság $A + B\sqrt[3]{2} + C\sqrt[3]{4}$ alakban (illetve ennek általános formája) megtalálható a feladat kitűzőjének, *Fried Ervinnek* a cikkében, lapunk januári számának 7. oldalán.

2. A közölt megoldás módszerével könnyen bizonyítható hasonló állítás $\sqrt[3]{2}$ helyett $\sqrt[n]{n}$ -re, ahol n tetszőleges olyan egész, ami nem köbszám. „Felsőbb” algebrai eszközökkel pedig hasonló eredmény látható be $\sqrt[p]{n}$ -re is, ha p prímszám, és az n egész nem p -edik hatvány.